

Words of Recommendation

Since assuming my role as Ambassador of the Republic of Korea in March 2022, I have witnessed the publication of the first edition of *Republica Coreea: Diplomație, Economie și Cultură*. Now, I am honored to witness the publication of the second edition. The first edition marked the beginning of a significant chapter in the strengthening of bilateral ties between Korea and Romania, and it is with great pride that I now see the continued evolution of this important work.

Since the release of the first edition, the relationship between our two countries has reached new heights. A key milestone moment was the Seoul Summit in April this year, where the heads of state from our two countries met to further solidify our strategic partnership. Our cooperation spans key strategic sectors, including defense, nuclear energy, and infrastructure, reflecting the deepening trust and collaboration between us.

In a rapidly changing world, nations that share common values and interests must come together even more closely. Today, Korea and Romania stand as pillars of security and prosperity—Korea on the Northern Flank of Northeast Asia and Romania on the Eastern Flank of Europe.

While the first edition of *Republica Coreea: Diplomație, Economie și Cultură* offered an insightful overview of our diplomatic, economic, and cultural ties, this second edition goes even deeper into the rich world of Korea. It explores further the commonalities that unite our two nations. The authors have skillfully emphasized the most enduring aspect of our relationship—the deep-rooted friendship between our peoples.

Serving as Ambassador to Romania has been both a challenge and a rewarding experience. I have had the privilege of witnessing how our peoples are coming to understand one another on a deeper level. Despite the geographical distance between our two countries, we share many commonalities. Both Korea and Romania are steeped in tradition and culture, yet we have embraced modernity and innovation. Moreover, the resilience of both Koreans and Romanians—nations that have endured historical challenges and charted an irreversible course toward democracy and economic prosperity—bears testimony to our shared journey.

This book serves as a testament to the importance of mutual understanding. It takes readers on an enlightening journey through Korea's rich culture, dynamic history, and impressive modern achievements. The narrative will likely resonate with Romanian readers, as the journey described mirrors our own path toward democracy and economic development. As you read, I encourage you to recognize that this is not

merely the story of a nation; it is an invitation to connect the hearts and minds of two nations—separated by distance but united in spirit.

I would like to once again express my heartfelt gratitude to Professor Alexandru Nedelea and Lecturer Marilena Nedelea for their unwavering commitment to strengthening the ties between Korea and Romania. I look forward to seeing continued efforts to promote knowledge and understanding between our two countries.

H.E. Mr. Rim Kap-soo
Ambassador of the Republic of Korea in Romania

I.

Coreea și România – identități reziliente la confluența unor mari imperii. Mutații, provocări și consecințe geopolitice

Matei BLĂNARU

Introducere

Analiza noastră începe cu o afirmație poate surprinzătoare pentru multă lume – Coreea și România au mult mai multe în comun decât s-ar putea crede la o primă vedere. Desigur, în primă instanță ies în evidență elementele care ne diferențiază: distanța de aproape 8.000 de km între statele noastre, continentele diferite, aspectul diferit al culturii sau poziționarea maritimă a Coreei față de poziționarea mai mult continentală a României. Putem adăuga și dezvoltarea tehnologică de vârf actuală a Coreei, care este țara de origine a unor giganți ca Samsung, Hyundai și alții. Dar toate aceste lucruri, care par că ne deosebesc atât de mult, pot dintr-odată să pară doar detalii, doar nuanțe ușor diferite, dacă ne uităm mai în profunzime la provocările și istoricul societăților noastre, la modul în care s-au format și au supraviețuit identitățile noastre sau dacă ne uităm la situația geopolitică în care se află astăzi și Coreea, și România, ambele divizate în câte două state din cauza imperiilor vecine.

Un citat foarte scurt descrie sintetic această realitate și această dramă care marchează societatea din Coreea, dar acest citat este perfect aplicabil și societății din România: „una dintre cele mai mari tragedii ale societății contemporane coreene este că țara, care ar trebui să fie una singură, este divizată. Iar această diviziune nu a fost creată de Coreea însăși, ci de puteri externe. Majoritatea coreenilor speră la ziua reunificării.”¹ Această constatare dramatică se aplică perfect și în cazul Coreei, divizată între Nord și Sud, dar și în cazul României, divizată între Vest și Est.

Așadar, în această analiză vom prezenta pe scurt dezvoltarea identității coreene, atât în mod istoric, cât și cu unele provocări sau mutații moderne, în timp ce vom face în paralel comparații extrem de relevante cu identitatea, istoria și prezentul României.

¹ D. Kil Kim, *The History of Korea*, The Greenwood Histories of the Modern Nations, Greenwood Press, Westport, Connecticut - Londra, 2005, p. 5.

Parcurs istoric geopolitic asemănător

Am menționat încă din primele rânduri că România și Coreea au, din unele puncte de vedere, un caracter diferit, una fiind o țară predominant continentală, iar cealaltă predominant maritimă, așa cum ar spune geopolitica lui Halford Mackinder. Totuși, ambele s-ar situa în Rimland potrivit ideilor acestuia, iar parcursul geopolitic al celor două state, ca și contextul geopolitic al existenței între mari imperii, nici că puteau fi mai asemănătoare.

Identitatea coreeană s-a format în principal în cele ce au fost 3 regate istorice coreene, Goguryeo (Koguryeo), Silla și Baekje (Paekche), ca succesoare ale Regatului Buyeo. Istoria Peninsulei Coreea din primul mileniu al erei noastre și raporturile regatelor coreene cu Imperiul Chinez seamănă cu istoria Țărilor Române din al doilea mileniu al erei noastre și luptele lor cu Imperiul Otoman. Peninsula Coreea era împărțită în principal între 3 regate, Silla (sud și est), Baekje (sud-vest) și Goguryeo (cel mai nordic dintre regate, denumirea căruia însemna „cetate înaltă”), la fel cum Țările Române au fost împărțite și ele tot în 3, Moldova, Țara Românească și Transilvania.

Ocupația japoneză a Coreei și politicile japoneze de asimilare și deznaționalizare a coreenilor seamănă izbitor cu ocupația Transilvaniei de către Imperiul Austro-Ungar și cu ocupația Basarabiei de către Imperiul Rus, care au dus politici intensive de asimilare a românilor, mai ales în secolul 19 și începutul secolului 20.

Iar ocupația sovietică a Coreei de Nord nu are cum să nu semene cu ocupația sovietică a României în anii imediat următori Celui de-Al Doilea Război Mondial și cu ocupația și anexarea Basarabiei. Astfel, Imperiul Rus, Sovietic sau Federația Rusă, oricum vrem să-i spunem, deși nu singurul, este totuși principalul responsabil pentru împărțirea de astăzi în două state a câte unei singure națiuni, în Coreea și România.

Regatele Coreene au fost o mare perioadă de timp supuse unei intense presiuni și amenințări cu ocuparea de către Imperiul Chinez, la fel cum Țările Române au fost de nenumărate ori amenințate cu transformarea lor în pašalâcuri de către Imperiul Otoman. Invaziile chineze și japoneze au fost multiple în Peninsula Coreea, la fel cum invaziile turcești și rusești au fost nenumărate în spațiul românesc. Și Peninsula Coreea, și Țările Române au suferit invazii devastatoare din partea mongolilor și, ulterior, în spațiul românesc, ale tătarilor. Uneori, presiunile Imperiului Chinez și conflictele interne reușeau să facă Regatele Coreene să se lupte unele cu altele², la fel cum, uneori, făcea aceasta și Imperiul Otoman cu Țările Române.

Politica și geopolitica la marginea unor imperii era mereu o chestiune foarte complicată, atunci când unele națiuni luptau pentru supraviețuire în fața unui imperiu mult mai mare și puternic. Iar această situație extrem de asemănătoare se reflectă și în unele dintre cele mai cunoscute proverbe pe plan național în Coreea și România care

² *Idem*, p. 31.

descriu mediul geopolitic: în Coreea se spune că țara lor este ca „un crevet pe printre balene”³, în timp ce în România este foarte cunoscută expresia că „buturuga mică răstoarnă carul mare.” Semnificative sunt în context și spusele lui Petre Țuțea conform cărora România este „o căruță de țărani care a ținut în șah imperii”.

Goguryeo (Koguryeo) (37 î.Hr.-668)

Goguryeo, cel mai mare dintre cele 3 regate coreene, atât la vârful puterii sale după unele cuceriri din nord, dar și în mod istoric înainte de acestea, conținea și teritoriile care astăzi fac parte din regiunea Manciuria din China. Se poate spune că o parte din regiunea unde s-a format și s-a dezvoltat identitatea coreeană aparține astăzi Chinei, iar în această regiune mai trăiesc și acum circa 3 milioane de etnici coreeni.

Acest fapt i-a încurajat pe unii istorici chinezi și unele narațiuni din China să încerce un tip de lovitură identitară împotriva Coreei, pe modelul celei făcute de URSS împotriva României, și să se erijeze pe ea drept principala beneficiară a moștenirii Regatului Goguryeo. Astfel, între anii 2002 și 2007, China a derulat prin Academia Chineză de Științe Sociale așa-zisul Proiect Nord-Est în privința istoriei și identității regiunii Nord-Estului Chinei, denumită în general și Manciuria. Acest fapt a generat o reacție extrem de virulentă în Coreea de Sud și a fost văzută drept o încercare a Chinei de a-i fura moștenirea istorică și identitară. Au fost mai multe dezbateri dacă acest gest a fost unul ofensiv sau defensiv, de consolidare a propriei securități, din partea Chinei. Doi cercetători chinezi ai programului au argumentat necesitatea acestuia prin faptul că unii cercetători străini ar fi rescris istoria pentru a revendica teritoriile de la China sau pentru a promova instabilitate în regiunile acesteia⁴.

Emblematic pentru acest discurs al Chinei sunt, de exemplu, unele declarații din 2004 ale unui istoric chinez care spunea că „În timpul perioadei Goguryeo, din 37 î.Hr. până în 668, regatul a fost un grup minoritar și o provincie guvernamentală a Chinei. Opinia a fost formulată de Sun Jinji, director al Centrului de Cercetare Sunyang pentru Studii Est-Asiatice. „Prezentul este standardul prin care ar trebui judecată istoria. Teritoriul ocupat de Goguryeo aparține acum Chinei, ceea ce face din China succesorul principal. Cele două Corei împărtășesc această istorie.”⁵ De fapt, adevărul este că abia în 668 China reușește să cucerească prima oară Goguryeo. Aceste dispute istorice și identitare între Coreea de Sud și China s-au tradus și în probleme economice și de încredere între cele două, probleme pe care de fapt nimeni nu și le dorea.

³ Y. Lee, „The white-clad people: The white hanbok and Korean nationalism”, *Cultural Dynamics*, 2022, Vol. 34(4) 271-296, DOI: 10.1177/09213740221117811, p. 278.

⁴ Y. Hwy-tak, „China’s Northeast Project: Defensive or Offensive Strategy?”, pp. 99-121 în *East Asian Review*, Vol. 16, No. 4, 2004, pp. 108-109.

⁵ B. Young-dae și L. Min-a, „Korea finds some allies in Goguryeo history spat”, *Korea JoongAng Daily*, 16 septembrie 2004, disponibil la <https://koreajoongangdaily.joins.com/2004/09/16/socialAffairs/Korea-finds-some-allies-in-Goguryeo-history-spat/2470382.html>.